

T.v. Meryl Streep: 'The dingo's got my baby'. T.h. Streep ser tidligere en dingo ved Ayers Rock. Nederst Streep og Sam Neill efter hendes løsladelse.

Streep i Australien

En historie så bizar, at den må være sand

af Christian Jungersen

Et skrig i mørket (*A Cry in the Dark*) er ventet med spænding: holder Meryl Streeps nye dialekt eller ej?

Men *Et skrig i mørket* er en film, hvor historien er mere fremmedartet end en australsk dialekt.

Fakta

To religionsfanatikere tager på teltferie ved verdens største sten, den australske naturhelligdom Ayer's Rock. Med sig har de deres 9 uger gamle datter med det anderledes klingende navn Azaria. Datteren forsvinder, hendes blodige tøj opdages senere sammenfoldet i nærheden af lejren. Hvad kan der være sket? Kan datteren være ofret i en religiøs ceremoni? Er hun blevet dræbt, fordi hun er vanskabt?

Fred Schepisi *Et skrig i mørket* beskriver et autentisk australsk justitsmord. Netop dette hændte i 1980 for australske Lindy Chamberlain (Meryl Streep) og hendes mand Michael (Sam Neill), begge meget troende syvende dags-adventister. Sagen blev den mest omdiskuterede i Australiens historie. Hele den australske offentlighed, pressen og til sidst juryen troede, at Lindy Chamberlain havde dræbt sin datter. Hendes egen historie, at datteren var blevet bortført af den lille australske vildhund,

Dingoen, var for himmelråbende utroværdig.

Som iagttager af dette forløb må man sige det samme: som mordplot virker det mere end normalt meningsløst. Efter et solidt set-up med traditionelle gysingredienser som naturmystik og fremmed religiøsitet sker drabet. Kort! Babyen er der ikke. En hund tog hende.

Fortællingen bryder med en traditionel fiktionslogik. Men det er heller ikke fiktion. Det er autentisk.

Fiktion

Natten, hvor babyen skrider i mørket og derefter forsvinder, er med sin fænomenalt gispende lydside og uden brug af musik en vespillet, velfotograferet og især velklippet spændingstinde. Intenst formidles teltlejrens forvirring og desperation ved babyens overrumplende forsvinden. Denne nat viser sig imidlertid kun at være tændsatsen til en større og mere uhyggelig historie.

Nemlig historien om, hvordan et moderne retssamfund gennem to år massivt kan maltraktere to religiøse outsiders ved sladder, hadefuld avisomtale, forførende TV-kameraer, bygger af retsmøder - og endelig dommen: livsvarigt fængsel til Lindy Chamberlain.

Fred Schepisi viser fra starten dingo-

en løbe ud af teltet og vælger dermed at stole fuldt på Lindy Chamberlains egen version af drabet. Det er et bemærkelsesværdigt valg, i og med at Lindy Chamberlain først i september 1988, efter 8 år, og kort tid før filmens premiere blev endeligt frikendt ved en domstol. Sagen anses stadig for uopklaret.

Men valget er også nødvendigt for at fortælle den historie, Schepisi vil fortælle - nemlig en historie helt igennem solidarisk med ofrene for en skræmmende retsforfølgelse.

Kompetent overtager Schepisi hertil stilelementer fra de bedste TV-dokumentarreportager: en knap, rapporterende stil uden megen brug af musik, med dynamisk, hurtig klipning, og mest markant: med en neddæmpet tone i skuespillet, der i hovedtræk lader Chamberlains holde igen på deres følelser, mens de knuger hænderne om deres Bibel.

Hermed fremholder Schepisi filmens autentiske baggrund, samtidig med at han kan fortælle sin følelsesappellerende og højdramatiske historie uden fare for at nærme sig oppustet melodrama.

I det australske filmtidskrift *Cinema Papers* (nov.88) fortæller Schepisi, at manusforfatteren Robert Caswell tilbragte lang tid sammen med den virkelige Chamberlain-familie for at lære dem at kende og få flest mulige detaljer præcist overført til filmen. *Et skrig i mørket* er baseret på John Brystons bog *Evil Angels*, men denne bog beskriver ikke Chamberlain-familien, og hvad de blev udsat for. Det er en bog, der kortlægger graverende fakta i forbindelse med rets-sagen og mediebehandlingen af den.

Også Sam Neill, Meryl Streep og Schepisi selv har lært Lindy og Michael Chamberlain at kende. De har kunnet studere parrets måde at tænke, tale, reagere og bevæge sig på.

Film

Som den virkelige Lindy Chamberlain opbygger også filmens Lindy et panser mod sine følelser, når hun for tusinde gang bliver tvunget til at genopleve sin babys død foran TV-kameraerne. Hun græder ikke, som de sørgende mødre i

TV-fladens omkringliggende soap-operas.

Når man én gang har set hendes følelser den nat ved Ayer's Rock, ser man klart hendes nu større smerte bag panseret. Disse TV-scener er stærkere end nok så megen gråd.

Men samtidig forstår man reaktionerne fra det australske TV-publikum, som vises spredt overalt i filmen. De ser kun hendes kulde i mediernes, og det er derfor troværdigt, når de i modsætning til biografpublikummet opfatter hende som en skræmmende heks.

Det er et væsentlig og vellykket element i *Et skrig i mørket*, at det lykkes Schepisi og Streep at fastholde dette dobbelte billede af Lindy Chamberlain. På én gang det medlevende billede og det frastødende billede.

Meryl Streep er fuldstændig sikker i det komplicerede spil som kvinden, der er filmens centrale identifikationsfigur og samtidig 'Den mest hadede kvinde' i Australien, spytet på af forbipasserende på gaden og udsat for mordtrusler.

Hun undgår at gøre sin karakter markeret utiltalende. Men fremstiller hende som en viljestærk heltinde, sammenbidt, blottet for ethvert krukkeri, plump og maskulin. Hun er på en gang en helt og en heks.

Meryl Streep lader hende sjoske afsted, som havde hun for store gummi-støvler på, og hendes sorthårs-paryk sidder fladt nede om hovedet på hende, som var den en sydvest.

Streep udfylder dermed perfekt sin plads i denne film. Men det er derimod et spørgsmål, hvor godt filmen passer ind i Streeps videre udvikling som skuespiller.

I det omfang nogen overhoved vil kritisere Meryl Streeps tidligere præstationer, vil de nemlig gøre det, ikke på nogen teknisk brist, men for at mangle en umiddelbar varme og spontan udstråling i de karakterer, hun transformerer sig ind i. Denne opfattelse af Streep som en skuespiller, der ikke kan udnytte spontanitet kreativt, der kun kan nærme sig sine karakterer udefra, risikerer at blive cementeret med hendes rolle som Lindy Chamberlain. Streep overtager rollens karaktertræk upåklageligt, men skal netop her optræde som ekstrakten af sin egen ufuldkommenhed: en kølig, spontant og tilbagetrukket kvinde.

Dette ændres ikke ved, at hun - i hvert fald for ikke-australske ører mestrer den sproglige udfordring i Lindy Chamberlains australske dialekt med New Zealand-accent.

I rollen som hendes mand adventistpræsten Michael Chamberlain er Sam Neill storartet. Han gennemgår den

modsatte udvikling af sin kone. Fra først at være roligt fattet med hjælp fra sin Gud anfægtes han efterhånden i sin tro, og han brydes helt ned.

Fiktion

5 1/2 år efter at Lindys datter skreg og forsvandt, findes i ørkenen (igen tilfældigt) nyt bevismateriale: datterens manglende bluse, der var central i anklagen mod Lindy Chamberlain. Uden nogen sammenhæng hermed (men i filmen narrativt bundet sammen) førtids-løslades Lindy Chamberlain, og familien genforenes. Lindy genser den datter, hun fødte kort efter sin fængsling, og som også blev taget fra hende - denne gang af retssystemet.

Her skal der grædes!, kommanderer Schepisi med et overrumplende stilskift fra det dokumentariske over til storøjede, betuttede børn. Og det lykkes faktisk effektivt at skabe en form for følelsesmæssig forløsning med disse ellers overraskende banale scener.

Et skrig i mørket er en meget gribende film. Den igangsætter en stærk medleven i det autentiske retsdrama, man overværer. Men ligesom familien Chamberlain er heller ikke seeren klar

over, hvem der er fjenden - hvorfra faren kommer.

Chamberlains er oppe imod ukontrollerbare mekanismer i opinionen, sensationspressen og juryen - men hvilke? og kan de modarbejdes?

Uklarheden forårsaget af den usynlige fare bidrager til seerens frygt og empati, og bl.a. derfor formår *Et skrig i mørket* at fungere som et medrivende drama.

Fakta

Men som dokumentarfilm mangler den også netop af samme grund en ønskelig præcision. Sammenhængen mellem onderne: folkesladder, en glubsk presse, inkompetente retsmedicinske eksperter og en fejldende jury antages for underforstået. Men den sammenhæng er ikke reel.

Den australske offentlighed (repræsenteret ved over 1000 statister og skuespillere indsat i utallige småscener spredt i filmen) reagerede på pressens sensationsmageri. De gættede med på denne virkelige retssag, som var det Ribbjergs lytterroman. De stillede nogle krav til den mordhistorie, de så i medierne, som den ikke kunne honorere. Denne virkelige historie var for uhyrlig til at tro på, og den virkelige Lindy Chamberlain var ikke en stor skuespillerinde, hun virkede kold og frastøddende.

Den lynchstemte pøbel belejrede domhuset i deres *The Dingo is innocent* - T-shirts. De kom i slagsmål om udfaldet.

Men var det derfor juryen dømte forkert?

Og hvorfor levede de retsmedicinske eksperter utallige fejlagtige udsagn i sagen?

Hvis Schepisi havde gjort sine antydninger præcise og håndgribelige, havde han sikkert fået en injuriersag på halsen.

Et skrig i mørket beskriver mere to menneskeskæbner, der uden skyld befinder sig i et rædselsfuldt mareridt, end den beskriver, hvad der forårsager mareridtet. Den fortæller om ét exceptionelt retstilfælde. Som en kritik af retsikkerheden i vestlige mediasamfund slår den derfor kun blødt.

Et skrig i mørket

A Cry in the Dark 1988, Instr: Fred Schepisi, Producer: Verity Lambert, Manus: Robert Caswell & Fred Schepisi, baseret på bogen *Evil Angels* af John Bryston, Foto: Ian Baker, Klip: Jill Bilcock, Musik: Bruce Seaton.

Medv.: Meryl Streep (Lindy Chamberlain), Sam Neill (Michael Chamberlain), Bruce Myles (Baker), Charles Tingwell (Muirhead), Nick Tate (Charwood), Murie Fields (Barrit), Peter Hosking (Macknay). Udl.: A.B.Collection, 116 min. Prem 15.5.1989.